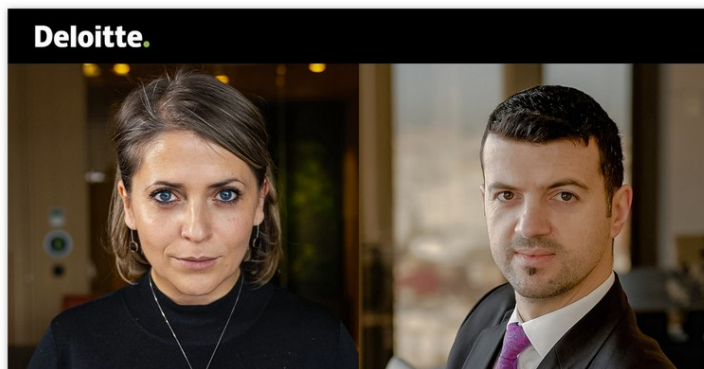

Indicator de avertizare în inspecția fiscală – verificările derulate de ANAF la persoanele fizice, în urcare pe un drum cu înclinare de 70%

Controalele derulate de autoritățile fiscale la persoane fizice au luat amploare în ultimii cinci ani, pe fondul diversificării surselor de venit ale acestora și al constatării unor situații în care veniturile astfel obținute au fost incomplet declarate. Prin urmare, în cadrul programului de stimulare a conformării voluntare a contribuabililor, autoritățile fiscale centrale au desfășurat importante acțiuni de verificare, care fie au ținut de domenii cu risc ridicat de nedeclarare a veniturilor obținute, cum ar fi tranzacționarea criptomonedelor, activitățile de înfrumusețare, promovarea în online a anumitor produse etc., fie au vizat persoane în cazul cărora au fost identificate discrepanțe între veniturile declarate și cele estimate de ANAF (diferențe mai mari de 50.000 de lei într-un an).

În același timp, legislația a tot fost adaptată la tendințele identificate în practică, astfel încât să fie creat un cadru suficient de larg pentru desfășurarea activităților de control asupra persoanelor fizice. Așadar, în prezent, contribuabilii din această categorie pot fi supuși fie unei „verificări a situației fiscale personale” – echivalentul inspecției fiscale pentru societățile comerciale, cu toate implicațiile pe care aceasta le presupune (verificare care este exclusiv de competența ANAF, are o perioadă lungă de desfășurare, cuprinde o analiză aprofundată a situației, se încheie prin emiterea unei decizii de impunere etc.), fie unei „verificări documentare” (care poate intra și în competența Direcției Generale Antifraudă, se desfășoară mai rapid, iar decizia de impunere se emite sub rezerva verificării ulterioare).

Evoluția acestor controale este clar evidențiată de datele cuprinse în rapoartele ANAF. Astfel, dacă pe întreg anul 2022 au fost finalizate 284 de acțiuni de control la persoane fizice, în urma cărora au fost emise 141 de decizii de impunere, cu o valoare totală de 47,6 milioane de lei, în 2023 se constată o creștere semnificativă a verificărilor pentru această categorie de contribuabili. Doar în primele trei trimestre ale anului trecut, ANAF a finalizat 512 acțiuni de control (reprezentând o creștere de peste 80% față de tot anul 2022), soldate cu 127 de decizii de impunere, cu o valoare totală de 53,5 milioane de lei.

Schimbari drastice adoptate în 2023

Și cel mai probabil cifrele vor fi mult mai mari începând din acest an, cel puțin în privința sumelor cuprinse în deciziile de impunere, având în vedere noile reglementări de impact în această zonă adoptate în 2023. Este vorba, pe de o parte, de apariția unor norme specifice (prin ordin al președintelui ANAF) pentru persoanele „cu averi mari”, de peste 25 de milioane de euro, și, pe de altă parte, de creșterea cotei de impozitare a veniturilor a caror sursă nu a fost identificată, de la 16% la 70%, prevăzută în Legea nr. 296/2023. Cu alte cuvinte, controalele desfășurate asupra persoanelor fizice ar trebui să aducă de cel puțin patru ori mai mulți bani la bugetul de stat în perioada următoare, prin simpla majorare a cotei de impunere, fără a lua în considerare dobânzile și penalitățile aferente.

În aceste condiții, persoanele fizice vizate de controale ANAF [trebuie să se informeze](#) de când se aplică impozitarea cu 70% a veniturilor din surse neidentificate, care este baza de impunere și ce probleme poate să genereze, cum trebuie să abordeze sau să se pregătească pentru o astfel de verificare și care sunt potențialele remedii.

Practica de până acum ne arată că un astfel de control solicită enorm de mult timp din partea contribuabililor nu doar pentru o colectare a documentelor ce trebuie puse la dispoziție (spre exemplu, extrase de cont bancare pentru conturi care au fost între timp închise, retragere de

duplicate din birourile notarilor publici acolo unde nu se mai găsesc originalele, solicitare de adeverințe în original de la platitori de venituri din afara României etc.), dar și pentru organizarea lor de maniera cerută de legislație, cu explicații suficient de detaliate, dar, totuși, prezentate sintetic, astfel încât ele să poată fi ușor înțelese de către autorități. Suplimentar, am observat că fiind extrem de importante înțelegerea corectă a tipului de informație solicitată în cadrul verificării, a termenelor disponibile pentru livrarea lor către autorități precum și găsirea unui echilibru între formalismul impus de lege pentru solicitarea/transmiterea informațiilor și documentelor și crearea unui canal rapid de comunicare cu autoritățile pentru clarificarea anumitor aspecte. Și, nu în ultimul rând, am sesizat că uneori controlul, prin natura investigativă pe care o are, tinde să se extindă informal și asupra altor perioade decât cea verificată, fie pentru că persoanelor fizice le sunt solicitate documente care preced cu mult perioada supusă controlului, fie pentru că persoanele fizice însele oferă informații și documente care vizează o perioadă ulterioară celei supuse controlului pentru a documenta unele răspunsuri la notele explicative solicitate. În orice caz, o bună cunoaștere atât a textelor de lege, dar și a practicii instanțelor pe subiectul verificării situației fiscale personale este esențială, dar nu suficientă.

Rămâne ca fiecare dintre cei vizați, chiar dacă nu consideră că există motive pentru a se afla pe lista persoanelor fizice cu risc de neconformare, să se obișnuiască cu gândul că s-ar putea să fie la un moment dat supus unei verificări fiscale și să se pregătească pentru ceea ce va însemna o dificilă urcare pe un drum cu înclinare foarte abruptă.